

The sharing economy as a new business model

Bartosz Niescior^{1*}, Zuzanna Korytnicka²

^{1*}Ph.D., Warsaw School of Economics, Poland; ²Student, Jan Kochanowski University of Kielce, Poland.

Email: ^{1*}bmiesc@sgh.waw.pl, ²zuzia.korytnicka@wp.pl

Keywords:

Sharing Economy, Business Models, Collaboration Platforms, Service Providers, Service Users.

Article History

Received on 21st March 2024

Accepted on 10th April 2024

Published on 29th April 2024

Cite this article

Niescior, B., & Korytnicka, Z. (2024). The sharing economy as a new business model. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 12(2), 25–32.
<https://doi.org/10.18510/hssr.2024.1224>

Copyright @Author

Publishing License

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Abstract

Research Objective: The objective of this study is to understand and analyze various business models in the sharing economy. This understanding comes from a thorough investigation of how these models are applied in practice and how they impact various sectors of the economy. The analysis also includes an evaluation of the effectiveness of these models in the context of their business objectives and their impact on the community.

Methodology: The methodology includes a literature review on the sharing economy. As part of this review, various publications and sources discussing the concepts and models of the sharing economy are examined. Additionally, an analysis of existing business models is conducted to understand how they are applied in practice and how they impact various sectors of the economy.

Main Conclusions: The main conclusion is that the sharing economy has many different business models that are unique and innovative. These models, although different, have common features such as the use of digital technologies to create platforms that connect users and providers. Furthermore, these innovative business models contribute to the creation of new forms of value and opportunities for consumers and businesses.

Research Application: The results of this study can be used to better understand and adapt business models in the sharing economy. This knowledge can help companies in creating more effective strategies that utilize these models to create value for customers and increase competitiveness. Moreover, the results can also serve as a basis for further research in this field, which could lead to the discovery of new opportunities and innovations in the sharing economy.

Originality of Research: The originality of the research lies in the detailed analysis and categorization of business models in the sharing economy. This study stands out in that it not only examines existing models but also carries out their detailed categorization, allowing for a better understanding of the diversity and complexity of the sharing economy. This unique method allows for a deeper understanding of how different models operate and how they can be adapted to various business and social contexts.

Ekonomia współdzielenia jako nowy model biznesowy

Bartosz Nieścior, Zuzanna Korytnicka²

^{1*}Dr, Szkoła Główna Handlowa, Polska, ²Studentka, Wydział Prawa i Nauk Społecznych, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska;

Email: ^{1*}bmiesc@sgh.waw.pl, ²zuzia.korytnicka@wp.pl

Słowa kluczowe

Gospodarka współdzielenia, modele biznesowe, platformy współpracy, usługodawcy, użytkownicy usług.

Historia artykułu

Otrzymano 21 marca 2024

Przyjęto 10 kwietnia 2024

Opublikowano 29 kwietnia 2024

Cite this article

Niescior, B., & Korytnicka, Z. (2024). The sharing economy as a new business model. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 12(2), 25–32.
<https://doi.org/10.18510/hssr.2024.1224>

Copyright @Author

Publishing License

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Streszczenie

Cel badawczy: Cel badawczy: Badanie ma na celu zrozumienie i analizę różnych modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia. To zrozumienie pochodzi z dogłębnego badania, jak te modele są stosowane w praktyce i jak wpływają na różne sektory gospodarki. Analiza obejmuje również ocenę skuteczności tych modeli w kontekście ich celów biznesowych i wpływu na społeczność.

Metodologia: Metodologia obejmuje przegląd literatury na temat ekonomii współdzielenia. W ramach tego przeglądu, badane są różne publikacje i źródła, które omawiają koncepcje i modele ekonomii współdzielenia. Dodatkowo, przeprowadzana jest analiza istniejących modeli biznesowych, aby zrozumieć, jak są one stosowane w praktyce i jak wpływają na różne sektory gospodarki.

Główne wnioski: Głównym wnioskiem jest to, że ekonomia współdzielenia ma wiele różnych modeli biznesowych, które są unikalne i innowacyjne. Te modele, choć różne, mają wspólne cechy, takie jak wykorzystanie technologii cyfrowych do tworzenia platform, które łączą użytkowników i dostawców. Co więcej, te innowacyjne modele biznesowe przyczyniają się do tworzenia nowych form wartości i możliwości dla konsumentów i przedsiębiorstw.

Zastosowanie badania: Wyniki tego badania mogą być użyte do lepszego zrozumienia i adaptacji modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia. Wiedza ta może pomóc firmom w tworzeniu bardziej efektywnych strategii, które wykorzystują te modele do tworzenia wartości dla klientów i zwiększania konkurencyjności. Ponadto, wyniki mogą również służyć jako podstawa dla dalszych badań w tej dziedzinie, co może prowadzić do odkrycia nowych możliwości i innowacji w ekonomii współdzielenia.

Oryginalność badań: Oryginalność badania polega na szczegółowej analizie i kategoryzacji modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia. To badanie wyróżnia się tym, że nie tylko bada istniejące modele, ale również dokonuje ich szczegółowej kategoryzacji, co pozwala na lepsze zrozumienie różnorodności i złożoności ekonomii współdzielenia. Ta unikalna metoda pozwala na głębsze zrozumienie, jak różne modele działają i jak mogą być dostosowane do różnych kontekstów biznesowych i społecznych.

Wprowadzenie do ekonomii współdzielenia

Ekonomia współdzielenia to nowa gospodarka w erze cyfrowej (Tham i in., 2023). Zmiana mentalności społeczeństwa, zwłaszcza młodszego pokolenia, spowodowała zmniejszenie idei posiadania (Tham i in., 2023). Potrzeba posiadania aktywów stała się drugorzędna, ponieważ młodsze pokolenie szuka alternatywnych i przystępnych sposobów zarządzania kosztami życia (Tham i in., 2023).

Rozwój technologii, takich jak aplikacje mobilne i inteligentne gadzety, umożliwił szerokie rozpowszechnienie praktyk współdzielenia (Tham i in., 2023). Dzięki temu zasoby stają się bardziej dostępne dla ludzi, nie wymagając od nich wkładu finansowego ani bezpośredniej wymiany (Tham i in., 2023).

Badania wykazały, że większość dochodów z rynku ekonomii współdzielenia trafia do około 10% gospodarzy (Quattrone i in., 2022). Poziom centralizacji różni się znacznie w zależności od miasta, ale stale rośnie z czasem (Quattrone i in., 2022). Regulacje rządowe mogą działać jako czynnik przeciwdziałający, ale tylko tymczasowo spowalniają rosnącą dominację niewielkiej mniejszości gospodarzy na dużą skalę (Quattrone i in., 2022).

Gospodarka współdzielenia obejmuje trzy kategorie uczestników, a mianowicie:

- usługodawców dzielących się swoimi dobrami, zasobami, czasem lub umiejętnościami – mogą to być osoby fizyczne oferujące usługi okazjonalnie (ang. peers) lub usługodawcy zawodowo zajmujący się świadczeniem usług (profesjonalni dostawcy usług);
- konsumentów wyżej wymienionych usług/zasobów;
- pośredników – kojarzących za pośrednictwem platformy internetowej dostawców z użytkownikami i ułatwiających transakcje między nimi (platformy współpracy) (Podgórnjak-Krzykacz, 2018).

Kluczowe sektory i przykłady platform zostały przedstawione w tabeli 1 ([Podgórnjak-Krzykacz, 2018](#)).

Tabela 1: Kluczowe sektory ekonomii współdzielenia

Sektor	Rodzaj	Przykład
Mobilność i transport	Współdzielenie przejazdów	BlaBlaCar
	Pozyskiwanie przejazdów	Lyft
	Dzielenie się jazdą	Uber
	Dzielenie pojazdów	Zipcar
Przestrzeń	Miejsca noclegowe	Airbnb
	Miejsca pracy	WeWork
	Przestrzeń magazynowa	MakeSpace
	Przestrzeń rekreacyjna	596 Acres
Umiejętności, talenty	Usługi osobiste	TaskRabbit
	Usługi specjalistów	Upwork
Finanse	Pożyczanie pieniędzy	LendingClub
	Crowdfunding	Kickstarter
	Ubezpieczenia	Friendsurance
Zdrowie	Wyposażenie medyczne	Cohealo
	Usługi medyczne	CrowdMed
Użyteczności	Telekomunikacja	Fon
	Informacja	OpenDataSoft
	Energia	Gridmates
Dobra ogólne	Używane/nie używane produkty	OLX
	Produkty pożyczkowe	Peerby
Żywność	Posiłki	Meal Sharing
Nauka	Otwarte kursy	Coursera
	Uczenie się peer-to-peer	P2PU

Źródło: ([Podgórnjak-Krzykacz, 2018](#))

Podsumowując powyższą tabelę należy wysnuć wniosek, iż obszary zastosowania współdzielenia zasobów są bardzo różnorodne.

Przegląd istniejących modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia

Ekonomia współdzielenia przekształciła tradycyjne struktury firm, otwierając nowe możliwości dla przedsiębiorców ([Ebirim i in., 2024](#)). W ekonomii współdzielenia występuje wiele różnych modeli biznesowych. Badania mają na celu zidentyfikowanie wymiarów, w których mogą one się różnić, oraz zbadanie, jak te wymiary wpływają na zaangażowanie konsumentów ([De Bruyne & Verleye, 2023](#); [Duan, 2023](#)).

Badania oparte na przeglądzie literatury zidentyfikowały pięć wymiarów modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia:

- transfer własności;
- zaangażowanie profesjonalistów;
- wynagrodzenie;
- cyfryzacja;
- zakres społeczności ([De Bruyne & Verleye, 2023](#)).

Te wymiary wpływają na zaangażowanie konsumentów w różny sposób, w zależności od ich orientacji na zrównoważony rozwój ([De Bruyne & Verleye, 2023](#)).

W literaturze można zidentyfikować trzy wyraźne segmenty modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia:

- wiedza o ekonomii współdzielenia (w tym innowacje, nowe technologie, determinanty i ekosystemy),
- badania zorientowane na dostawców (w tym modele zorientowane na gościnność, transport i inne platformy);
- badania skoncentrowane na konsumentach, aspektach społeczno-ekonomicznych i zrównoważonym rozwoju ([Duan, 2023](#)).

Modele biznesowe w ekonomii współdzielenia mają różne skutki społeczne. Z jednej strony, poprawiają efektywność wykorzystania zasobów i umożliwiają ekonomiczne upodmiotowienie jednostek. Z drugiej strony, mogą prowadzić do problemów związanych z regulacjami, prawami pracowniczymi i konkurencyjnością rynku ([Ebirim i in., 2024](#)).

Podsumowując, modele biznesowe w ekonomii współdzielenia są złożone i różnorodne. Ich zrozumienie wymaga uwzględnienia wielu wymiarów, od technologii po orientację na zrównoważony rozwój. W miarę jak ekonomia

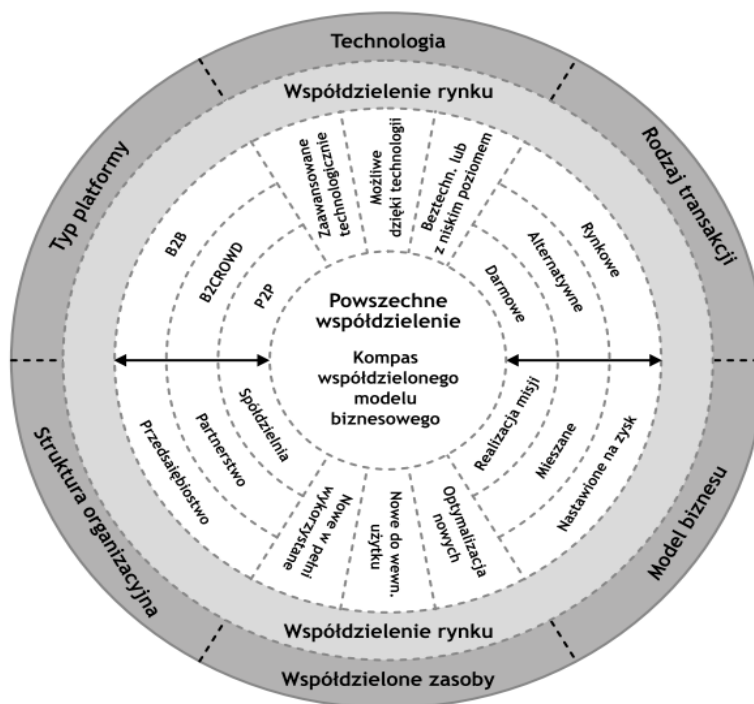
współdzielenia będzie się rozwijać, konieczne będzie dalsze badanie tych modeli i ich wpływu na społeczeństwo (Ebirim i in., 2024; Duan, 2023).

Koncepcja „Sharing Economy”, a modele biznesu

W aspekcie ludzkim koncepcja ekonomii współdzielenia opiera się na założeniach, które eksponują skłonność ludzi do współpracy, pomagania innym i dzielenia się swoim czasem oraz zasobami, które jest odwzajemniane w różny sposób (materialny i pozamaterialny). W literaturze przedmiotu pojęcie współdzielenia zasobów i relacji pomiędzy aktorami współpracy może odnosić się co najmniej do kilku odmian. Zdefiniować można:

- Collaborative Economy (ekonomia współpracy);
- Peer to Peer Economy – system, w którym klient jest częścią kreacji wartości w zastosowaniach informatycznych, komputer użytkownika może pełnić funkcje klienta i serwera;
- Sharing Economy (ekonomia współdzielenia);
- Collaborative Consumption (wspólna konsumpcja);
- Mesh Economy – dzielenie wiedzy, talentu, czasu i zasobów w celu tworzenia wspólnego dobra i wymiany (Jabłoński, 2017).

Zaprezentowany na rysunku 1 zakres współdzielenia rynku obejmuje takie kluczowe obszary, jak: technologię, rodzaj transakcji, model biznesowy, współdzielone zasoby, strukturę organizacyjną oraz typ platformy. Dla poszczególnych obszarów wskazano rozwiązania, jakie mogą w tych zakresach występować w praktyce biznesu. Dla zobrazowania założeń koncepcji Sharing Economy i jej wpływu na projektowanie innowacyjnych modeli biznesu warto jest przytoczenie przykładu serwisu Airbnb. Jest to platforma cyfrowa, która umożliwia jednej grupie klientów (wynajmującym) wynajmowanie należących do nich domów i mieszkań drugiej grupie klientów (najemcom), a następnie pobiera niewielką prowizję od obu stron transakcji. Propozycja wartości opiera się na innowacyjnym modelu biznesu, który nawiązuje z kolei do koncepcji wspólnej konsumpcji w systemie peer-to-peer w ramach specyfiki rynków dwustronnych. Do innych przykładów modeli biznesu spółek odnoszących się do założeń koncepcji Sharing Economy zaliczyć można: Uber, BlaBlaCar, ZipCar, finansowo.pl, Polak potrafi, iParkomat, Ulala Chef, Skiltrade i inne (Jabłoński, 2017).

Rysunek 1: Kompas współdzielonego modelu biznesu

Źródło: (Jabłoński, 2017).

Koncepcja Sharing Economy w praktyce odnosi się głównie do formuł kooperacji w zakresie transakcji B2C i C2C. Ma to fundamentalne znaczenie w obszarze konstrukcji modeli biznesu i zachodzących interfejsów pomiędzy tymi podmiotami zarówno w sferze relacji, jak i konstrukcji modeli biznesu wchodzących w interakcje przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że niedopasowanie konstrukcji modeli biznesu poddawanych procesom współdzielenia na styku zachodzących między nimi interfejsów powoduje labilność owych modeli biznesu i w ten sposób bardzo często taki model aktywności biznesowej ulega szybkiej destrukcji (Jabłoński, 2017).

Kategoryzacja modeli biznesowych gospodarki współdzielenia

W dobie cyfrowej transformacji i rosnącej świadomości ekologicznej, gospodarka współdzielenia zyskuje na znaczeniu jako alternatywny model biznesowy, który umożliwia efektywniejsze wykorzystanie zasobów. Kategoryzacja modeli biznesowych gospodarki współdzielenia to próba systematyzacji tego dynamicznie rozwijającego się sektora, który obejmuje różnorodne formy wymiany dóbr i usług. Przez analizę kluczowych kategorii, takich jak dostęp do dóbr, platformy pośredniczące czy inicjatywy oparte na wspólnocie, niniejsze opracowanie dąży do zrozumienia mechanizmów rządzących ekonomią współdzielenia i identyfikacji potencjału, jaki niesie ona dla przyszłości zrównoważonego rozwoju. Trzydzieści zidentyfikowanych kategorii modelu biznesowego ekonomii współdzielenia (SEBM) zostało zaprezentowanych w Tabeli 2.

Tabela 2: Kategorie modeli biznesowych w gospodarce współdzielenia (SEBM)

Kategoria modelu biznesowego ekonomii współdzielenia	Gospodarka dostępu	Gospodarka platformowa	Gospodarka oparta na wspólnocie	Przykłady
1. Dostęp B2C do dóbr	✓			Santander cycles (rowery), Rent the Runway (ubrania), Zipcar (samochody)
2. Dostęp B2C do przestrzeni fizycznych	✓			Liquidspace (przestrzeń pracy), Stashbee (przechowywanie), Prep Atlanta (kuchnie), Talent Garden (przestrzeń pracy)
3. Usługi B2C na żądanie	✓			Priv (uroda), Classpass (wellness), Doctor on demand (zdrowie), CloudPeeps (wszelkiego rodzaju usługi)
4. Platforma P2P dostępu do dóbr	✓	✓		MuniRent (sprzęt), PeerbyGo (wszelkiego rodzaju dobra), Boatsetter (łódzie), Getaround (samochody)
5. Platforma P2P dostępu do przestrzeni fizycznych	✓	✓		Airbnb (zakwaterowanie), HomeAway (zakwaterowanie)
6. Platforma P2P dostępu do pieniędzy, umiejętności i wiedzy	✓	✓		Skillshare (umiejętności), Kickstarter (pieniądze), Bitcoin (pieniądze), HobbyDB (wiedza)
7. Usługi P2P na żądanie	✓	✓		Uber (przejazdy), Twogo (przejazdy), PiggyBee (usługi dostawcze), TaskRabbit (codzienne zadania), Gidsy (doświadczenia)
8. Platformy P2P redystrybucji	✓	✓		Zookal (książki), eBay (wszelkiego rodzaju dobra), Vandebon (energia)
9. Platformy P2P redystrybucji oparte na wspólnocie		✓	✓	Gridmates (energia), Freecycle (wszelkiego rodzaju dobra)
10. Redystrybucja oparta na wspólnocie			✓	Swap meets (np. wymiana ubrań)
11. Usługi i dzielenie się wiedzą oparte na wspólnocie		✓	✓	Wolontariat (np. ogrodnictwo, remonty), hacklabs (wiedza)
12. Dostęp oparty na wspólnocie		✓	✓	Biblioteka (książki itp.), repair cafes (narzędzia itp.), makerspaces (maszyny itp.)
13. Idealna ekonomia współdzielenia	✓	✓	✓	Khan Academy (umiejętności), Kiva (pieniądze), Be My Eyes (usługi i wiedza), Couchsurfing freemium (zakwaterowanie), Peerby (wszelkiego rodzaju dobra)

Źródło: (Laukkanen & Tura, 2020).

Modele biznesowe w kategoriach 1-3 wpadają pod ekonomię dostępu, które optymalizują niewykorzystane aktywa poprzez transakcje oparte na dostępie. Kategoria 1 ułatwia dostęp do dóbr fizycznych, takich jak ubrania i samochody, podczas gdy kategoria 2 zapewnia dostęp do przestrzeni fizycznych, takich jak kuchnie i miejsca pracy. Kategoria 3 obejmuje usługi na żądanie, gdzie operator usług łączy zasoby i oferuje usługi dostosowane na żądanie. Niektórzy naukowcy klasyfikują te modele biznesowe jako część ekonomii współdzielenia, inni widzą w nich formy tradycyjnych przedsiębiorstw dążących do zysku zwiększonej efektywności (Laukkanen & Tura, 2020).

Kategorie 4-7 reprezentują połączenie ekonomii dostępu i platform, nazywane również konsumpcją współpracującą, w tym pionierów ekonomii współdzielenia, Airbnb i Uber. Ekonomia platformy odnosi się do modeli biznesowych, które skupiają się na zdecentralizowanych wymianach między rówieśnikami za pośrednictwem platform cyfrowych. Te trójkątne modele biznesowe składają się z operatora platformy/usługodawcy, który działa jako pośrednik między rówieśnikami reprezentującymi dwie grupy klientów, dostawców dobra lub usługi i klientów. Ich sukces i potencjał wzrostu zależą od

interakcji społecznych i efektów sieciowych. Kategorie 4-7 reprezentują modele biznesowe oparte na platformie P2P lub B2B (odnoszące się do „rówieśników biznesowych”) nastawione na zysk. Kategoria 4 skupia się na dostępie do dóbr fizycznych, podczas gdy kategoria 5 odnosi się do przestrzeni fizycznych. Kategoria 6 dotyczy pieniędzy, umiejętności i wiedzy, a kategoria 7 zapewnia usługi na żądanie świadczone przez rówieśników, takie jak przejazdy, usługi dostawcze czy codzienne zadania (Laukkanen & Tura, 2020).

Kategoria 8 wpisuje się w gospodarkę platformową. W przeciwieństwie do poprzednich siedmiu kategorii, transakcje opierają się na przeniesieniu własności. Te platformy zachęcają do ponownego użycia i odsprzedaży, umożliwiając redystrybucję używanych lub wcześniej posiadanych towarów przez osoby prywatne. Na przykład, eBay łączy osoby, które mają coś do sprzedania z osobami, które mogą być zainteresowane zakupem (Laukkanen & Tura, 2020).

Kategoria 9 łączy obietnice gospodarki platformowej i opartej na społeczności. Gospodarka oparta na społeczności odnosi się do inicjatyw koordynowanych poprzez formy interakcji niekontraktowe, niehierarchiczne lub nienastawione na zysk. Głównym celem tych modeli jest tworzenie więzi społecznych, promowanie wartości lub realizacja misji społecznej poprzez projekt zbiorowy. Platformy oparte na społeczności wykorzystują skalowalność platform dla dobra społeczności. Niektórzy naukowcy priorytetowo traktują bodźce ekonomiczne i wykluczają modele biznesowe, które nie obejmują transakcji pieniężnych z gospodarki współdzielenia, podczas gdy inni uważają je za prawdziwe współdzielenie. Przykłady tej kategorii obejmują np. strony do darmowej wymiany, takie jak Freecycle (umożliwiające ludziom bezpłatnie oddawanie mało wykorzystywanych przedmiotów lokalnym osobom) (Laukkanen & Tura, 2020).

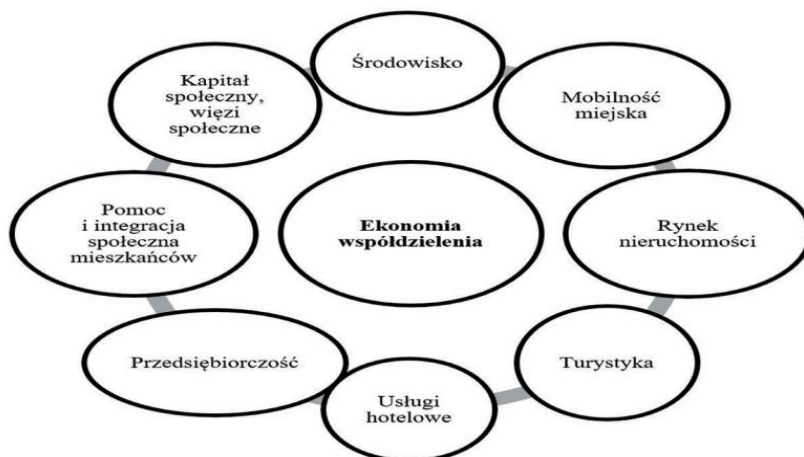
Kategoria 10 wpada wyłącznie pod gospodarkę opartą na społeczności, a więc reprezentuje modele niekontraktowe i nienastawione na zysk, takie jak spotkania wymiany. W tej kategorii uczestnicy przynoszą i dzielą się towarami bez oczekiwania na wymianę pieniężną. Te wydarzenia dzielenia się są organizowane przez dobrowolnych konsumentów z różnych praktycznych i ideologicznych powodów, takich jak zwiększanie świadomości na temat zrównoważonego rozwoju i nadkonsumpcji. Organizatorzy wymian często współpracują z kościołami, bibliotekami i organizacjami społecznościowymi, np. wykorzystując ich przestrzenie na wydarzenia dzielenia się (Laukkanen & Tura, 2020).

Kategorie 11-12 reprezentują połączenie gospodarki opartej na społeczności i gospodarki dostępowej, które odnoszą się do zapewnienia większego dostępu do niewykorzystanych zasobów i usług na poziomie społeczności. Kategoria 11 obejmuje usługi świadczone dobrowolnie przez członków społeczności, tj. pracę dobrowolną (np. ogrodnictwo, remonty) i dzielenie się wiedzą, takie jak hacklabs/hackerspaces. Kategoria 12 obejmuje modele oparte na dostępie zarządzane przez organizacje non-profit, takie jak biblioteki i kawiarnie naprawcze (Laukkanen & Tura, 2020).

Kategoria 13 jest umiejscowiona na przecięciu wszystkich trzech prezentowanych gospodarek. Reprezentuje modele oparte na dostępie, dostarczane przez osoby prywatne, pośredniczone przez platformy cyfrowe, których głównym celem jest tworzenie wartości społecznej lub realizacja misji społecznej. Na przykład, Peerby to platforma, na której ludzie mogą pożyczać i dzielić się przedmiotami ze swoimi sąsiadami za darmo. Be My Eyes łączy osoby niewidome i niedowidzące z wolontariuszami widzącymi, aby udzielić pomocy wizualnej poprzez połączenie wideo na żywo. Kiva to non-profitowy serwis mikropożyczek P2P, który łączy mikropożyczkodawców i mikroprzedsiębiorców z misją rozszerzenia dostępu do finansów, aby pomóc niedostatecznie obsłużonym społecznościom prosperować. Chociaż kategoria 13 reprezentuje „idealną gospodarkę współdzielenia”, napotyka na silne napięcia w praktyce. Na przykład, osiągnięcie wysokiej skalowalności prowadzącej do optymalizacji zasobów jest bardzo trudne poprzez dobrowolne modele oparte na społeczności bez bodźców finansowych (Laukkanen & Tura, 2020).

Wpływ ekonomii współdzielenia na systemy miejskie

Wpływ ekonomii współdzielenia na miasta może być identyfikowany w trzech zasadniczych sferach: społecznej, gospodarczej i środowiskowej (zob. rysunek 1). Tym samym można uznać, że ma ona potencjał oddziaływania na zrównoważony rozwój miast (Podgórnjak-Krzykacz, 2018).

Rysunek 1: Obszary oddziaływania ekonomii współdzielenia na miasta

Źródło: (Podgórnjak-Krzykacz, 2018)

Ekonomia współdzielenia, bez wątpienia, zmienia wzorce konsumpcji dóbr i usług, co determinuje kierunki rozwoju gospodarek miejskich. Szczególny wpływ tego sektora widoczny jest w segmencie miejskich usług turystycznych, rynku nieruchomości czy usług transportowych. Może on przybierać zarówno charakter pozytywnych, jak i negatywnych oddziaływań. Należy wyraźnie podkreślić, że skala negatywnych efektów ekonomii współdzielenia jest równie duża, jak tych pozytywnych (zob. tabela 3) (Podgórnjak-Krzykacz, 2018).

Tabela 3: Korzyści i niekorzyści zewnętrzne ekonomii współdzielenia w miastach

Obszar	Korzyści	Niekorzyści
Środowisko	Redukcja CO2	-
Mobilność	Wzrost mobilności i szybkości, redukcja przejazdów samochodami prywatnymi, integracja środków transportu	Redukcja przejazdów transportem publicznym
Turystyka	Wzrost liczby turystów, wzrost dostępności ofert najmu miejsc noclegowych	Wzrost zatłoczenia popularnych destynacji turystycznych
Usługi hotelarskie	Uzupełnianie podaży ofert rynku hotelowego	Zmniejszenie popytu na usługi w segmencie tańszych usług hotelowych. Zamknięcie hoteli i wzrost bezrobocia
Usługi transportowe	Dywersyfikacja sposobów przemieszczania się w miastach, wzrost konkurencyjności rynku przewozów pasażerskich	Zmniejszenie popytu na usługi transportowe w zakresie tradycyjnego najmu samochodów i przejazdów taksówkami
Rynek nieruchomości	Wzrost popytu na zakup i najem mieszkań, w celach ich dalszego udostępniania za pomocą platform peer-to-peer	Wzrost stawek czynszów najmu i cen mieszkań
Społeczeństwo	Rozwój więzi społecznych między nieznanymi, tworzenie poczucia wspólnoty. Wzrost integracji społecznej	Zagrożenie dla integracji społecznej. Konflikty w sąsiedztwie. Wzrost poczucia niebezpieczeństwa. Dyskryminacja

Źródło: (Podgórnjak-Krzykacz, 2018)

Z tego powodu szczególnie istotna jest polityka władz miejskich w zakresie ekonomii współdzielenia. Z jednej strony, niezbędne są działania mające na celu eliminację jej negatywnych następstw, z drugiej – kreowanie warunków dla jej rozwoju. Coraz większa liczba przykładów strategicznego podejścia miast do ekonomii współdzielenia (Amsterdam, Milano), jak i miejskich inicjatyw współdzielenia, świadczy o rosnącej świadomości włodarzy miejskich, co do potencjału, twórczych implikacji i roli nowych modeli interakcji ich mieszkańców (Podgórnjak-Krzykacz, 2018).

Podsumowanie

Ekonomia współdzielenia to dynamicznie rozwijający się obszar, który przekształca tradycyjne modele biznesowe i wpływa na różne sektory gospodarki. W artykule omówiono różne modele biznesowe, które wyłoniły się w ramach tej ekonomii, podkreślając ich unikalne cechy i różnorodność. Analizowano również relację między koncepcją ekonomii współdzielenia a modelami biznesowymi, zwracając uwagę na to, jak te modele są zastosowane i jak wpływają na różne sektory gospodarki.

Artykuł proponuje systematyczne podejście do kategoryzacji modeli biznesowych w ekonomii współdzielenia, co może pomóc w lepszym zrozumieniu i ocenie tego dynamicznie rozwijającego się obszaru. Kategoryzacja ta ma na celu ułatwienie zrozumienia różnych aspektów ekonomii współdzielenia i jej wpływu na współczesną gospodarkę. W ten sposób artykuł przyczynia się do dalszych badań i dyskusji na temat ekonomii współdzielenia i jej roli w przyszłości gospodarki.

Bibliografia

- De Bruyne, M. J., & Verleye, K. (2023). Realizing the economic and circular potential of sharing business models by engaging consumers. *Journal of Service Management*, 34(3), 493-519. <https://doi.org/10.1108/JOSM-08-2021-0318>
- Duan, C. (2023). Towards a comprehensive analytical framework and future research agenda for research on sharing economy business models: thematic analyses approach. *Information Systems and e-Business Management*, 21(4), 977-1016. <https://doi.org/10.1007/s10257-023-00657-9>
- Ebirim, G. U., Unigwe, I. F., Ndubuisi, N. L., Ibeh, C. V., Asuzu, O. F., & Adelekan, O. A. (2024). Entrepreneurship in the sharing economy: A review of business models and social impacts. *International Journal of Science and Research Archive*, 11(1), 986-995. <https://doi.org/10.30574/ijrsra.2024.11.1.0136>
- Jabłoński, M. (2017). Labilność modeli biznesu a zarządzanie interfejsami w koncepcji ekonomii współdzielenia. *Przegląd Organizacji*, 9, 13-21. <https://doi.org/10.33141/po.2017.09.02>
- Laukkanen, M., & Tura, N. (2020). The potential of sharing economy business models for sustainable value creation. *Journal of Cleaner production*, 253, 120004. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.120004>
- Podgórnjak-Krzykacz A. (2018). Sharing economy: efekty gospodarcze, społeczne i środowiskowe w miastach. *Przedsiębiorczość i zarządzanie*, 19(10), 175–188.

7. Quattrone, G., Kusek, N., & Capra, L. (2022). A global-scale analysis of the sharing economy model—an AirBnB case study. *EPJ Data Science*, 11(1), 36. <https://doi.org/10.1140/epjds/s13688-022-00349-3>
8. Tham, W. K., Lim, W. M., & Vieceli, J. (2023). Foundations of consumption and production in the sharing economy. *Electronic Commerce Research*, 23(4), 2979-3002. <https://doi.org/10.1007/s10660-022-09593-1>